

Завдяки участі у миротворчих місіях на Балканах, Україна підтвердила свою репутацію як надійного партнера у міжнародних операціях. Участь у місіях під егідою НАТО та ООН в Косово, Албанії та Македонії стала важливим внеском у стабілізацію регіону. Ці операції стали частиною міжнародного визнання України як країни, здатної ефективно підтримувати мир.

Досвід який отримала Україна та українські миротворці під час проведення даної миротворчої місії мав велике значення коли на нашу державу була здійснена повномасштабна російська агресія.

Кривошея Богдан Олександрович
Науковий керівник – канд. істор. наук, проф. Воронянський О.В.
Державний біотехнологічний університет

ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА: ПОНЯТТЯ, СУТНІСТЬ

Протягом усього часу свого існування людство створювало різноманітні соціальні механізми, які допомагали суспільствам залишатися стабільними, адаптуватися до змін у навколишньому середовищі, економіці та соціальних зв'язках. У наш час ці механізми отримали назву «політична система».

Якщо говорити простіше, політична система — це спосіб організації суспільного життя, який дозволяє різним групам людей боротися за владу, впливати на рішення та відстоювати свої інтереси. В сучасних умовах політична система включає не лише державні установи, але й громадські організації, партії та різні політичні рухи.

Цікаво, що сам термін «політична система» з'явився не так давно — у середині ХХ століття. Його поява була пов'язана з розумінням того, що політика — це не лише діяльність уряду чи держави, але й ширше явище, що охоплює весь процес взаємодії між громадянами і владою. Наприклад, коли громадяни об'єднуються в політичні організації або виступають за свої права — це теж частина політичної системи.

Важливою особливістю політичної системи є її здатність відображати складність політичних процесів і явищ. За допомогою цієї концепції науковці можуть розглядати політику як сукупність взаємопов'язаних елементів, що утворюють єдине ціле.

Політична система — це інструмент, за допомогою якого в суспільстві реалізується політична влада. У ній беруть участь різні соціальні групи, класи та угруповання, які змагаються за доступ до влади та намагаються впливати на державу.

Конкурентна боротьба за владу в суспільстві відображає різні інтереси різних соціальних груп і спільнот. Ці інтереси можуть бути навіть протилежними, але через свої організації та рухи вони намагаються впливати на державу. Важливо розуміти, що політична система не відображає єдиний «спільний» інтерес усіх громадян, як можна було б уявити за ідеєю суспільного договору. Насправді, це динамічна мережа, в якій окремі соціальні групи намагаються реалізувати свої інтереси, і все залежить від того, хто має більший вплив на політичну арену в конкретний момент.

Через політичну систему ті, хто здобуває владу, легітимізують свою позицію перед іншими. Тобто вони не лише захоплюють владу, але й намагаються переконати суспільство в правомірності цього. Таким чином, навіть у соціально різноманітному суспільстві досягається певна інтеграція завдяки тому, що політична еліта — як правляча, так і інші привілейовані групи — має доступ до центрів влади та розподілу ресурсів.

Політична система — це складна, багаторівнева мережа відносин між тими, хто намагається здобути або утримати владу (суб'єктами), та тими, на кого спрямовані ці дії (об'єктами). Ці відносини регулюються як державними, так і недержавними інститутами, які створені для управління суспільством або для боротьби за владу.

Політичну систему можна уявити як соціальну систему, яка складається з багатьох взаємопов'язаних елементів, що утворюють єдине ціле. Як і будь-яка соціальна система, вона існує в різних середовищах, на які впливає і з якими взаємодіє. Ці середовища включають:

- Природне: забезпечує ресурси для існування;
- Економічне: визначає базові владні відносини та доступ до ресурсів;
- Соціальне: відображає розширення суспільства на різні групи за інтересами та неполітичними відносинами влади;
- Культурно-цивілізаційне: зберігає традиції та норми, зокрема політичні;
- Зовнішньополітичне: може бути як сприятливим, так і ворожим щодо політичної боротьби за ресурси.

Змінюючи свої характеристики, політична система адаптується до змін у цих середовищах. Тому на кожному етапі розвитку суспільства політична система виглядає по-різному, залежно від умов. Хоча політична система тісно пов'язана з соціально-економічними відносинами, вона все ж є самостійним комплексом, що включає інститути та відносини з власними правилами і нормами. Ці правила регулюються як правовими, так і політичними нормами, що формують її особливості та закономірності.

Література

1. Воронянський О. В., Зайончковський Ю. В., Романова С. С. Політологія з модулем «Україна, Європа, світ». – 2021.
2. Воронянський О. В. Проблеми трансформації політичної суб'єктності в постіндустріальному суспільстві //Сучасне суспільство: політичні науки, соціологічні науки, культурологічні науки. – 2020. – Т. 2. – №. 1-18. – С. 37-47.
3. Воронянський О. В. Соціальна філософія в контексті глобальних трансформацій соціального простору постіндустріального суспільства. – 2023.
4. Моїсєєва Н. І. Людина та сучасний комунікаційний простір. – 2014.

Кулик Олена Андріївна

Науковий керівник – канд. істор. наук Лапченко А.С.

Державний біотехнологічний університет

НАЦІОНАЛЬНО–ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА (1648–1657 рр.)

Розглядаючи причини війни, хочеться наголосити на основних:зміцнення феодалної земельної власності та посилення кріпацтва;погіршення становища міщанства, засилля іноземців у містах;обмеження козацьких прав «Ординацією Війська Запорозького...»;посилення релігійного гніту й утиски православ'я;відсутність власної держави та перспектив її створення; колонізація і покатоличення національної еліти.

У 1647 році чигиринський підстароста Даніель Чаплинський напав на хутір Суботів Богдана Хмельницького. Пограбував його, а малого сина Хмельницького забив до смерті. Це стало приводом початку війни. Хмельницький разом зі своїми синами і невеликим загonom переманив на свій бік козаків і розпочав повстання.

У 1648 р. розпочалося нове козацьке повстання проти встановлених Річчю Посполитою порядків. Його підтримали не лише селяни й міська біднота, а й духовенство, заможне міщанство, дрібна українська шляхта. Завдяки цьому повстання швидко перетворилося на всенародну Національно-визвольну війну на чолі з Богданом Хмельницьким.

Перша битва Національно-визвольної війни відбулася 5–6 травня 1648 р. на берегах річки Жовті Води. Повстанці оточили польське військо і швидко розгромили його. Наступна битва з основними силами поляків на чолі з великим коронним гетьманом М. Потоцьким і польним коронним гетьманом М. Калиновським відбулася 16 травня під Корсунем. Перемоги на Жовтих Водах і під Корсунем стали сигналом для повстань по всій Україні й визвольного походу української армії на захід.